

Doc. ThDr. Martin Prudký
katedra Starého zákona ETF UK
Černá 9 / POB 529
115 55 Praha 1

Tel. 221 988 416
Fax. 221 988 215
E-mail: prudky@etf.cuni.cz

Hodnocení diplomové práce

předložené Evangelické teologické fakultě UK dne 10. 2. 2006 (č.j. 1/06):

**Marie MEDKOVÁ, *Výklad a interpretace Sd 7 metodou nové literární kritiky*,
Praha 2006, 81 + ix stran.**

Popis a charakteristika:

Předložená magisterská diplomová práce si klade za cíl ukázat možnosti a obhájit oprávněnost přístupu a postupů tzv. *nové literární kritiky* na konkrétním příkladu – narativním oddíle Sd 7,1-25. Tento přístup nahlíží biblický text jako literární dílo a výklad pojímá jako analýzu jeho literárních prostředků.

Diplomová práce je přehledně rozčleněna. Po úvodu (str. 1-2), v němž autorka představuje svůj záměr a zvolený postup, následuje klíčová část (kap. 2; str. 3-44), v níž autorka představuje jednotlivé aspekty nové literární kritiky a představuje fenomény, jež se jich týkají ve zvoleném textovém oddílu. Nejprve představuje zvolený text v jeho literární podobě (kap. 2.1 + analytický rozpis s vlastním překladem v Dodatku, str. i-ix [za vlastním textem práce]), pak pojednává čas (kap. 2.2; str. 9-23), děj a postavy (kap. 2.3; str. 24-36) a vypravěče a čtenáře (kap. 2.4; str. 37-44). Kapitoly 2.2–2.4 mají obdobnou strukturu (představení fenoménu, jak s ním pracuje nová literární kritika obecně; sledovaný fenomén v textu Sd 7; shrnutí), což velmi zpřehledňuje pojednání a jasně prezentuje základní téma celé práce. Již samotný rozsah kapitoly 2 naznačuje, že tato pasáž je těžištěm celé práce a její vypracování vlastním přínosem autorky. Následují tři kapitoly, které soustavně pojednávají text Sd 7 jako daný literární útvar ve třech perspektivních úrovních. Kapitola 3 (str. 45-64) postupně prochází text Sd 7 a po verších jej komentuje; uplatňuje přitom výše uvedené dílčí postřehy k jednotlivým literárním rysům, danostem textu a jejich vyhodnocení. Autorce se zdařilo ukázat, jak ve zvoleném přístupu vyniká interní dramatika daného příběhu (celou kapitolu zřejmě proto nazývá „Sd 7 jako drama“; toto označení je zřejmě nutno chápat jako nadsázku, o dramatu jako formě není v práci řeč; přesnější by spíše bylo „Sd 7 jako dramatický příběh“...). Maličké kapitolky 4 (str. 65-67) a 5 (str. 68-69) komentují zasazení Sd 7 do literárního kontextu, jedna v rámci cyklu Gedeonovských příběhů, druhá pak v kontextu celé knihy Soudců. Šestá kapitola (Teologická témata; str. 70-74) na vybraných tématech ukazuje, jak zvolený přístup umožňuje docela bezprostředně uplatňovat teologický zřetel, kapitola 7 (str. 75-76) pak ve stručné bilanci rekapituluje hlavní důrazy závěrů předchozích kapitol a ústí do teze, že se zvolený přístup a metoda na daném textu osvědčily.

Seznam užitých literatur je přehledně členěn na primární prameny, tituly sekundární literatury a literaturu pomocnou. Sekundární literatura čítá přes třicet titulů, k dané problematice v podstatě vše důležité (převaha titulů anglické jazykové oblasti).

Hodnocení věcné:

Kladně je třeba hodnotit již samu *volbu a vymezení tématu*, jež jsou vlastní iniciativou řešitelky. Nová literární kritika není sice v oboru zcela novým přístupem, i v českém prostředí je z některých prací známa, nicméně takto metodicky demonstrativním způsobem nebyla dosud v našem prostředí předvedena. Záměr práce, z něj vyvozený postup a osnova vypracování jsou řešitelčiným vlastním autorským počinem, který je třeba ocenit. Pustila se samostatně na relativně nové pole, samostatně zpracovala konkrétní textový příklad a v celkovém úhrnu zdařile naplnila svůj záměr – demonstrovat oprávněnost a užitečnost jmenovaného přístupu a jeho metodických postupů.

Za zdařilé považují jak *představení jednotlivých aspektů* přístupu, tak rozbor jednotlivých literárních prostředků v kapitole 2. Jak stručné teoretické představení, tak uvedené příklady podávají zřetelný a přijatelný obraz o užitečnosti představované metodiky. Autorčiným počinem, který zasluhuje kladné vyzdvižení, je již sama *konceptualizace problematiky a strukturování pojednávané látky* do přehledných kapitol, podkapitol a odstavců (viz zvláště mezinadpisy); tyto rysy práce svědčí o zvládnutí problematiky a dobré rozvaze, jež je základem postupného výkladu látky.

Soustředěnost na vlastní téma a za ním pozorovatelný zájem se však projevuje i jako slabina. Na diplomovou práci je předložena studie *až příliš úzce soustředěna na své téma* a předkládá je v podstatě jen stylem *afirmativní demonstrace*. Nezakresluje je důkladněji do širšího kontextu synchronních exegetických metod, nepředstavuje její místo v dějinách biblistiky ani v dějinách literárních věd. Téměř nikde se autorka nepouští do rozpravy, jež by uvedla také alternativní či přímo protikladné teze, názory či řešení pojednávaných otázek nebo alternativní přístupy (ať v rovině obecně metodické či při řešení jednotlivých otázek vykládaného textu Sd 7). Ani v patových poznámkách nenajdeme nic než vysvětlující glosy nebo doklady předkládaných tvrzení. Práce tak má celkově afirmativní povahu, není kritickou studií či rozpravou, nýbrž demonstrací zvoleného přístupu. Výrazem tohoto rysu je již úvod práce – autorka své téma předkládá a představuje; nezdůvodňuje však jeho volbu a nezakresluje ji do širšího kontextu (viz otázky na str. 2 – není nijak zřejmé, zda / proč / jakým způsobem právě tyto otázky otevírají metodologickou rozpravu, do níž se autorka chce pustit. Á propos: jsou tyto otázky v závěru práce zodpovězeny?

Ve smyslu výše uvedené „zaujatosti“ se pak autorka na několika místech dopouští až *přepjatých tvrzení*; zvolený přístup chválí, o jiných nemluví. Například závěrečnou tezi (str. 76: *Aplikace metod nové literární kritiky na tento text se ukázala nanejvýš vhodnou.*¹) není možné brát jinak, než jako nadsazenou (pokud ne dokonce jako formulační klišé). „Nanejvýš vhodné“, tedy *nejvhodnější* řešení je nutno prokazovat kritickým srovnáním s alternativami; to však práce ani v nejmenším nenabízí, nebylo to ostatně jejím cílem. Záměrem práce bylo ukázat možnosti jedné z možných metod; závěrem zdařilé demonstrace může, že je to metoda užitečná, tj. ukázala se být vhodnou. Nikoli nanejvýš.

Jazyková stránka práce je dobrá, autorka náležitě zvládá odbornou terminologii a srozumitelně vyjadřuje své myšlenky a teze. Poněkud zvláštní je u odborné studie užívání narativního stylu v 1. os. sg. („*Nyní se podívám na ...*“ str. 5; a mnohde jinde v úvodech odstavců či kapitol); text pak působí jako protokolární záznam samomluvy řešitelky během postupu. Takový styl není jistě chybou, je však v oboru poněkud kuriózní. V řadě pasáží svého textu jej ostatně autorka neužívá, svůj výklad vede v běžné neosobní rovině věcné rozpravy. Pokud by autorka v budoucnu chtěla psát odborné texty, měla by ujednocení stylu věnovat pozornost; jejímu zájmu i její kompetenci by to mělo být blízké (užití literárních prostředků je tématem práce!).

Z jednotlivých tvrzení a tezí bych rád kriticky poukázal na autorčino řešení *ohraničení textu*, jak je podává v kap. 2.1.3 (str. 4n). Rozbor textových daností, které autorka uvádí, vede zajisté k závěru, že veršem 1 začíná nový odstavec; zcela nevyhodnoceno však zůstává, jakou relativní váhu má tato cesura v literárním kontextu s předchozí pasáží. Na str. 65 autorka sama uvádí, že citování autoři vymezují literární jednotku jinak – oddíl (ucelená základní literární /sub/ jednotka) začíná v 6,33 (tomu slouží analýza aktérů i např. výskyt tvaru מִן־הַיָּמִין , jímž autorka sama argumentuje [srv. 6,38]). – Facit kritiky: vymezení začátku oddílu neodpovídá povaze textu, je nejspíš „svedeno“ tradičním číslováním kapitol biblického textu. Ovšem právě užitá metoda by měla autorku vést ke kritické revizi takového členění!

Hodnocení formálních náležitostí:

Práce je vyhotovena podle standardních zásad diplomových prací a má požadované náležitosti. Ediční zpracování je pečlivé, celkové propracování textu (formátu nadpisů a dalších prvků ediční výpravy rukopisu) důkladné.

Konečná podoba textu nicméně vykazuje řadu drobných nedostatků, jež nejsou příliš podstatné z hlediska věcného, nicméně jsou zbytečnými vadami na kráse a autorka by se jich napříště měla vyvarovat – nepochybně je toho schopna. Například:

- Základní text je tištěn vizuálně ne právě příjemným neproporcionálním typem písma, zatímco patové poznámky typem proporcionálním. Výsledkem je grafická hybris, jež nepůsobí pěkně.

---

¹ *Sic!* – Autorka patrně míní, že aplikace ukázala, že metody nové literární kritiky se ukázaly být velmi vhodné (záměna subjektu?!).

- Chvályhodně autorka uvádí hebrejské termíny v kvadrátním typu písma. S velkou pečlivostí překopírovala příslušné tvary do textu. Předložená podoba má však řadu vad – užití fonty působí v textu grafické odsazení písmen pod akcenty, což je vada odstranitelná. Ostatně užívání akcentů je zcela zbytečné, zatěžující; do kontextu, v němž jsou hebrejské tvary užívány, vůbec nepatří (nemají zde žádnou funkci, jsou spíše na obtíž). Technika „přetahování“ vedla dále i k tomu, že v konzonantách slovesných kořenů zůstaly *dageše*, což je chyba (prostě pozůstatek zkopírovaného tvaru, který byl zbaven samohlásek; *dageše* však patří také k punktaci a měly být odstraněny též; viz např. str. 40).

K dobrému edičnímu zpracování textu patří také úprava pravého okraje. Při užití neproporcionálního písma a nevyužití funkce dělení slov je celková podoba „rozeklanosti“ textu při pravém okraji až extrémní. Navíc nejsou z konce řádků odstraněny jednopísmenné tvary, což je opět zbytečná grafická chyba. Běžné editory nabízejí nejméně tři nástroje, které každý jednotlivě a zejména v součinnosti řeší daný problém velmi efektivně; tyto nástroje doporučuji využívat.

Závěr:

Práce jako celek je zřejmým dokladem skutečnosti, že autorka dovede kompetentně přeložit a vyložit hebrejský text Starého zákona a interpretovat jej v perspektivě zvolené metodiky. Sledovaný fenomén dokáže rozvrhnout do dílčích aspektů, analyticky pojednat a stručně a výstižně představit. Ke svému tématu si shromáždila relevantní odbornou literaturu, rozumně ji vytěžila a standardním způsobem ji ve své práci užila.

Práci hodnotím celkově jako zdařilou. Uvedené nedostatky a výhrady považuji za dílčí, základní tématickou linii celkovou průkaznost vytčené teze v zásadě nezpochybňují. Nicméně neumožňují práci hodnotit jako výrazně nadstandardní. Při obhajobě proto doporučuji vycházet od klasifikačního stupně *dobře (C)*.

V Praze, dne 13.6.2006

